

Välkommen till jämställda och jämlika sjukskrivningar – hur når vi dit?

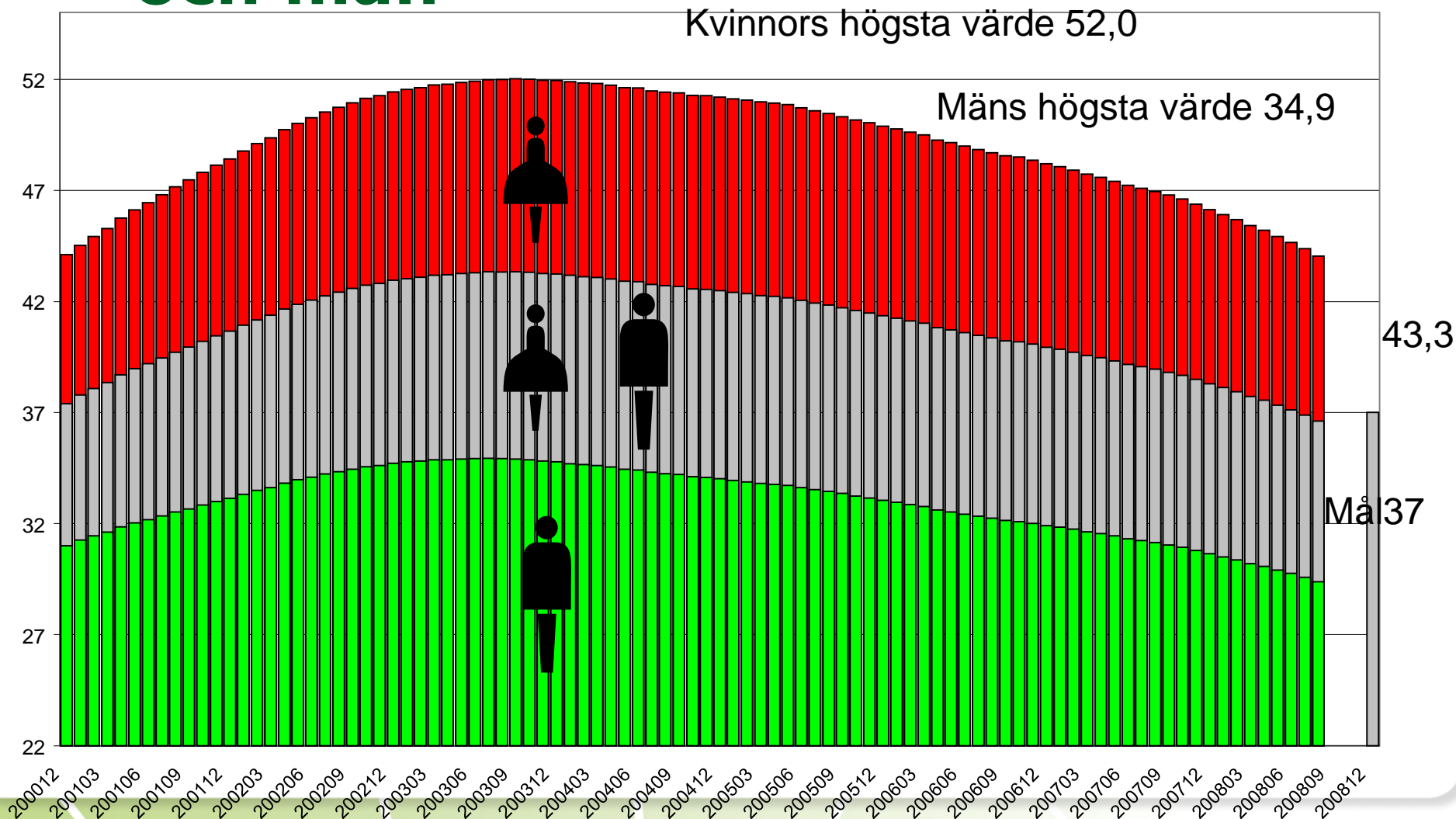
150924

Globen

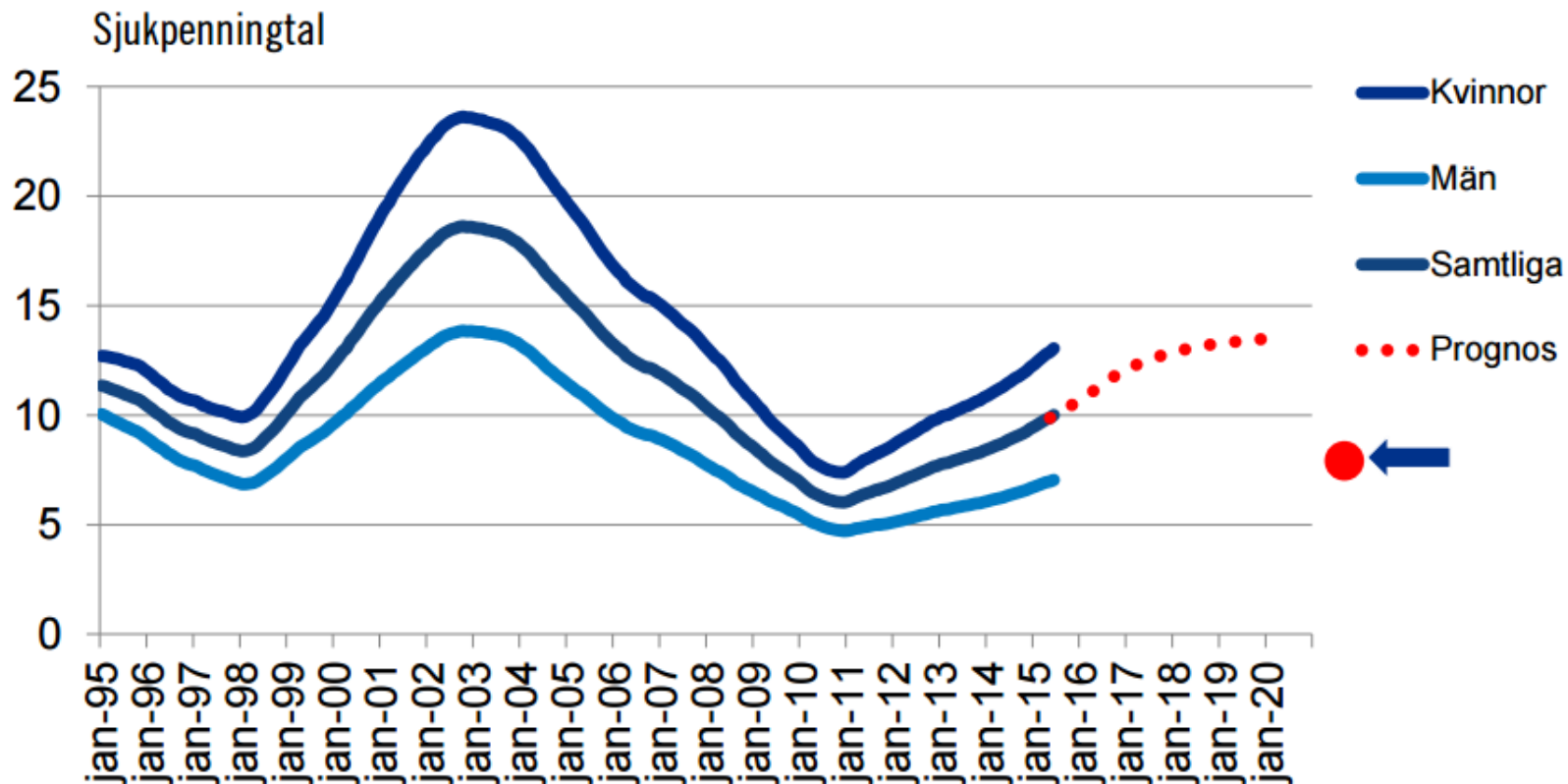
Seminarieprogram 13:45-15:00

- Tillbakablick jämställdhet och sjukskrivningsmiljarden. Ulrika Eklund, SKL
- Genushanden – förbättra kvaliteten. Kerstin Jigmo, Region Skåne
- Utbildning som ger jämställda resultat. Sonya Bylund, Västerbottens läns landsting
- Finns det skillnader i framtida situation för sjukskrivna kvinnor och män. Ellenor Mittendorfer Rutz, Karolinska Institutet
- Mäns våld i nära relation och våld i nära relation i sjukskrivningsprocessen. Karina Solax-Stridh, Försäkringskassan

Ohälsotalets utveckling för kvinnor och män

Ett mål som verktyg för att bryta uppgången: Sjukpenningtalet = 9,0 år 2020

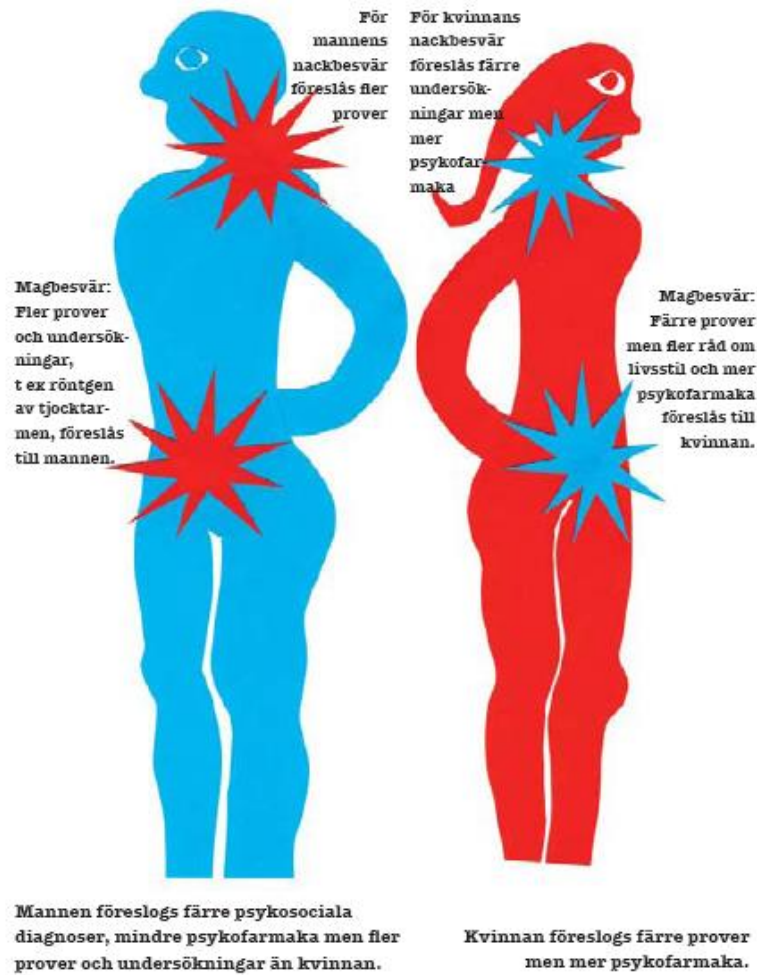
Varför sjukskrivs kvinnor oftare än män?

- Könsskillnader i sjuklighet
- Bristande medicinsk kunskap
- Bättre stöd
- Arbetsmarknadens utformning
- Obetalt arbete

Professor Alexanderson, Karolinska Institutet

Omotiverade skillnader

Vid lika symtom vill läkare behandla kvinnor och män olika...

Pilotprojektet Jämt sjukskriven

- Skurups vårdcentral
- Kolmårdens vårdcentral
- Handens vårdcentral
- Företagshälsovården landstinget Värmland
- Försäkringskassan

Tendenser som teamen upptäckt

- Längre väntetid för kvinnor
- Män får tid hos läkare, kvinnor hos sjuksköterska
- Kvinnor får remiss till kurator, män till sjukgymnast
- Frågor till män om alkohol, missar på kvinnor
- Även om kvinnor har dokumenterat i journalen om våld så blir det inte åtgärdat
- Kvinnor mer diffusa diagnoser
- Missar depression på män
- Fokus på kvinnors familjesituation, men fokus mäns arbetssituation i SASSAM-kartläggningar.
- Barn & familj ett hinder för kvinnors rehabilitering, men en tillgång för mäns rehabilitering.

Deltagarnas citat

- "Det existerar mycket mer ojämställdhet än jag någonsin kunde föreställa mig."
- "Jag har insett hur viktigt det är med frågan om hot och våld. Det finns ofta våld bakom långtidssjukskrivningar eller värkproblematik"

Jämställda sjukskrivningar

ARBETSBOK FÖR KVALITETSSÄKRAD SJUKSKRIVNINGSPROCESS

Tvärtom frågan

- Ställ frågan:
Om patienten haft annat kön – vad hade vi sagt och gjort då?

Genushanden

GENUSHANDEN

Kommentar:

Tumme: Kvinnor tillfrågas om sin familjesituation, men sällan mannen.
Tänk tvärtom: fråga mannen!

Pekfinger: Våld, hot och mobbing är en riskfaktor för långvarig sjukskrivning.
Mäns våld mot kvinnor dolt problem. Våga fråga, våga se!

Långfinger: Somatisk inriktning på männens diagnoser och psykosomatisk inriktning på kvinnors diagnoser. Stor risk att vi missar mäns depressioner! Risk för medikalisering hos kvinnan.

Ringfinger: RISK-bruk, alkohol mer skamligt för kvinnor. Fråga alltid, gör till rutin att kolla alla långtidssjukskrivna med prov.

Lilffinger: Män får tidigare specialtremisser, får större stöd av sin arbetsgivare. Männens rehabiliteras utifrån sitt arbete, medan risk för att kvinnor rehabiliteras utifrån sin sociala situation.

TÄNK TVÄRTOM -ALLTID!

Om patienten hade haft annat kön, hade Du tänkt annorlunda då?

Villkoret i överenskommelsen 2014-15

- Genomföra åtgärder och analyser utifrån 2013 års handlingsplan
- Mål och implementeringsstrategier inför 2015 utifrån resultat och annat underlag bl a analys av könsuppdelad statistik
- Utarbeta uppföljningsbara indikatorer eller nyckeltal
- Planera så att dessa integreras i landstingens ledningssystem eller uppföljningssystem för sjukskrivningsprocessen
- Utveckla riktlinjer och handlingsplaner inom ämnesområdet våld i nära relation

Insatser systemet för en kvalitets- säkrad process för kvinnor och män

Mesosystemet

Mikrosystemet
där vården skapas
för kvinnor och män
som patienter

Makrosystemet

Bröstcancer, icke-spridd (C50)

Prostatacancer, icke-spridd (C61)

- Vissa kvinnor kan vid **diagnosbeskedet få allvarliga psykiska reaktioner** som nedsätter arbetsförmågan.
- Sjukskrivning upp till 3 veckor efter normal operation är vägledande.
- Vid arbete där axelleden belastas och lymfkörtlarna tagits bort kan sjukskrivning i upp till 6 veckor under aktiv rehabilitering (sjukgymnastik) vara motiverad. Överväg arbetsanpassning och deltidsarbete.
- Under cytostatikabehandling är sjukskrivning under själva behandlingen motiverad. Ofta finns arbetsförmåga (under 1–2 veckor) mellan behandlingarna. Arbetsanpassning och deltidsarbete kan vara aktuellt.
- Under strålbehandling är arbetsförmågan ofta god, men praktiska problem med resor kan förekomma.
- Hormonell behandling eller antikroppsbehandling bör inte motivera sjukskrivning.
- Sjukskrivning i upp till 6 veckor efter operation är vägledande.
- Under strålbehandlingen kan arbetsförmågan till en början vara god, men biverkningar under senare delen kan ofta motivera sjukskrivning i upp till 8 veckor. Praktiska problem med resor kan även förekomma.

Utdrag ur Försäkringsmedicinskt beslutstöd, Socialstyrelsen

En fråga för ständig bevakning

Landstingens arbete med
sjukskrivningsfrågan
Kartläggning och analys

 Socialstyrelsen Försäkringskassan

Framgångsfaktorer

- Rehabkoordinatorer med genuskunskap
- Könsuppdelad statistik, jämställdhetsintegrerat ledningssystem
- Utbildning och kunskap om genus och jämställdhet anpassat till alla yrkesgrupper
- Verktyg som t ex genushanden, tänk tvärtom, könsuppdelad statistik, rutiner för våld...
- Upptäcka våld
- Uppdaterat försäkringsmedicinskt beslutsstöd, genusmedveten forskning
- Uppföljning och efterfrågan

Jämställd vård och sjukskrivning

- Att kvinnor och män ska få och ha tillgång till god vård. Det innebär att vården tar hänsyn till att kvinnor och män har delvis lika, delvis olika behov. Både när det gäller tillgång till vård och vårdens kvalitet.